

CO₂-routekaart provincie Utrecht (2021-2030),

Route naar een CO₂-neutrale provinciale organisatie

September 2021

1. Aanleiding en doelstelling

De provincie Utrecht onderschrijft het Klimaatakkoord. Daarvoor heeft de provincie in beeld gebracht wat het van de provincie vraagt en zich vastgelegd op een samenhangend pakket aan maatregelen. Dit is de Nederlandse uitwerking van internationale afspraken om de opwarming van de aarde te beperken en de uitstoot van broeikasgassen te beperken. De doelstelling van het akkoord is te komen tot een reductie van de broeikasgassen van 49% in 2030 en 95% in 2050 ten opzichte van 1990. Inmiddels is deze ambitie op Europees niveau aangescherpt naar 55% in 2030 en 100% in 2050 (klimaatwet 2021). De provincie voert programma's en projecten uit om zo een bijdrage te leveren aan deze doelen. Een van die programma's is het programma energietransitie waarin als doel is dat het provinciale vastgoed energieneutraal moet zijn in 2035 en de organisatie energieneutraal in 2040.

Deze CO₂-routekaart provincie Utrecht heeft als doel om te komen tot een gezamenlijk route die is gericht op de reductie van de uitstoot van CO₂ door de provincie Utrecht als organisatie. Hiermee wordt invulling gegeven aan de klimaatambities van de provincie Utrecht en aan moties 90 en 34 van Provinciale Staten. In het najaar wordt het plan verder uitgewerkt tot een uitvoeringsplan voor de periode 2021-2030. In deze uitwerking staat CO₂ voor alle broeikasgassen; eventuele uitstoot van andere broeikasgassen wordt teruggerekend naar CO₂.

De CO₂-routekaart

In dit stuk wordt beschreven hoe de provincie Utrecht als organisatie gaat werken aan de reductie van haar eigen CO₂-uitstoot. Doel van het project is:

1. Een structurele en meetbare reductie van CO₂-uitstoot, gekoppeld aan de provincie Utrecht als organisatie. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de uitstoot waarop de organisatie 100% invloed heeft (eigen uitstoot)¹ en de rest van de uitstoot^{2 3}. Het doel voor de eigen uitstoot is: 100 % reductie in 2030. Voor de overige uitstoot is dit: minimaal 75% reductie in 2030 ten opzichte van 2019⁴;
2. Certificering op de CO₂-prestatieladder
3. Inzicht in de prestatie rondom de uitstoot van CO₂: de provinciale CO₂ voetafdruk⁵
4. Geven van het goede voorbeeld op het gebied van CO₂-reductie, en waar mogelijk medewerkers en gerelateerde partijen helpen met de reductie van CO₂;

¹ In de termen van de CO₂-prestatieladder: scope 1 en 2

² In de termen van de CO₂-prestatieladder: scope 3

³ Binnen de systematiek van de CO₂-prestatieladder wordt groene energie per definitie gezien als CO₂-neutraal. Voor de CO₂ roadmap is uitgangspunt dat de energie voor de eigen organisatie ook binnen de provincie zou moeten worden opgewekt. Dit project volgt daarmee het in het spoor van de uitgangspunten van het programma Energietransitie.

⁴ Het nu nog berekenen van de CO₂-emissies in 1990 zien wij als ondoenlijk. Gekozen wordt voor 2019 als referentiejaar, door deskundigen is aangegeven dat 2019 als een goede vervanger kan worden gezien.

⁵ Onderdeel daarvan zal zijn het jaarlijks opnemen CO₂ reductie ten opzichte van 2019 in de begroting.

De uitvoering vindt plaats in nauwe samenwerking met de programma's Energietransitie, Verduurzaming vastgoed en Hybride werken. Als deze doelen worden gerealiseerd, dan kan de provincie met rede zeggen het goede voorbeeld te geven. Of dit realiseerbaar is, is met name afhankelijk van de reductie op mobiliteit (inclusief woon-werkverkeer).

Context duurzaamheid & klimaat

Het nieuwste klimaatrapport van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC⁶), luidt de noodklok over klimaatverandering. Het rapport toont aan dat klimaatverandering op korte termijn enorme en onomkeerbare gevolgen heeft. Daarnaast is geconcludeerd dat de aarde sneller opwarmt dan eerder gedacht. Ook staat 'onmiskenbaar' vast dat mensen voor die opwarming verantwoordelijk zijn en dat de verandering van het klimaat met name is gekoppeld aan de uitstoot van CO₂. Op Europees niveau is afgesproken te komen tot een reductie van de CO₂-uitstoot van 55% ten opzichte van het niveau van 1990.

Klimaat en duurzaamheid hebben een prominente rol in het coalitieakkoord van de provincie Utrecht van mei 2019. In het akkoord staat onder andere dat:

De zorg voor ons klimaat en het terugdringen van de uitstoot van vervuilende stoffen is een opgave voor ons allemaal. Wij willen een duurzame, energiezuinige provincie, met een betere luchtkwaliteit. Onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen voor vervoer, activiteiten van bedrijven en de verwarming van onze huizen moet verminderen.

Coalitieakkoord Nieuwe Energie voor Utrecht, mei 2019

Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde naties

Het begrip duurzaamheid roept verschillende associaties op. De Verenigde Naties definieert duurzaamheid als volgt: "handelen in het hier en nu zonder nadelige gevolgen voor daar en later". Deze verbreding van het begrip duurzaamheid is geconcretiseerd in de zeventien Duurzame Ontwikkelingsdoelen⁷, de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. Ze zijn een mondiaal kompas voor uitdagingen als armoede, onderwijs en de klimaatcrisis.

In het coalitieakkoord van 2019 is de volgende ambitie geformuleerd:

"Wij conformeren ons aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties en geven in onze bedrijfsvoering het goede voorbeeld op het gebied van circulariteit en inclusie met inkoop, duurzame mobiliteit, hernieuwbare energie en afvalrecycling."

Coalitieakkoord Nieuwe Energie voor Utrecht, mei 2019

⁶ Het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), in het Nederlands de Intergouvernementele Werkgroep inzake Klimaatverandering, is een organisatie van de Verenigde Naties om de risico's van klimaatverandering te evalueren.

⁷ Sustainable Development Goals (SDG's)

Duurzaamheid bij de provincie

Door de provincie Utrecht wordt, vanuit bedrijfsvoering, op verschillende manieren invulling gegeven aan de SDG's, bijvoorbeeld door meer circulair in te kopen en het vastgoed te verduurzamen. Daarmee wordt al een bijdrage geleverd aan de reductie van CO₂ door de provinciale organisatie, maar tot nu toe werd deze reductie niet gemonitord en structureel gestuurd. De CO₂-routekaart moet daar verandering in brengen.

De uitstoot van CO₂ door de provinciale organisatie en daarmee ook de reductie van die uitstoot is een zaak van de hele provinciale organisatie. Het meenemen van de organisatie en het gezamenlijk zoeken naar manieren om de uitstoot van CO₂ tegen te gaan zijn daarom belangrijke factoren om te komen tot reductie.

De CO₂ routekaart richt zich op de reductie van CO₂-uitstoot gekoppeld aan de provinciale organisatie. Belangrijke realisatie is echter dat de provincie door haar beleid ook impact heeft op de uitstoot van CO₂. Dit is geen onderdeel van het programma. Hiervoor is het project klimaatmonitoring in samenwerking met Drawdown opgestart.

Voor de reductie van CO₂ in de eigen organisatie is samenwerking met de volgende projecten van groot belang:

Programma Energietransitie/ Verduurzaming provinciaal vastgoed

In het coalitieakkoord 'Nieuwe energie voor Utrecht' heeft de provincie de ambitie uitgesproken dat in 2035 het vastgoed energieneutraal moet zijn en dat uiterlijk in 2040 de organisatie energieneutraal moet zijn en is aangegeven dat het goede voorbeeld moet geven. Deze routekaart geeft op ambitieuze wijze invulling aan deze doelen. Binnen de systematiek van de CO₂-prestatieladder wordt groene energie per definitie gezien als CO₂-neutraal. Provincie Utrecht gaat er vanuit dat de energie voor de eigen organisatie ook binnen de provincie zou moeten worden opgewekt. Dit project volgt daarmee het in het spoor van de uitgangspunten van het programma Energietransitie.

Programma Hybride werken

De provincie Utrecht werkt hard aan de invoering van een meer hybride werkstijl. Eén van de vastgestelde uitgangspunten voor hybride werken is dat dit een bijdrage moeten leveren aan belangrijke maatschappelijke doelen zoals de reductie van CO₂ uitstoot. CMT heeft voor de uitwerking onder andere als uitgangspunt meegegeven:

- 1) De provincie en haar medewerkers beperken het aantal verplaatsingen, waaronder woon-werkverkeer, zoveel mogelijk en zetten in op energieneutraliteit en de reductie van uitstoot.
- 2) PU-medewerkers werken – gemiddeld- maximaal 50% van de werkdagen op kantoor.

De tweede is belangrijk omdat een deel van de CO₂-uitstoot door de organisatie daardoor plaatsvindt bij de medewerkers thuis.

2. CO₂-voetafdruk provincie Utrecht 2019

Ter voorbereiding op het opstellen van de CO₂-routekaart is in 2021 een CO₂-voetafdruk opgesteld over het jaar 2019 door Firm of the Future. Om deze desgewenst ook te kunnen gebruiken voor certificering op de CO₂-prestatieladder is de daarbij behorende methodiek toegepast. Een CO₂-voetafdruk geeft inzicht in de verschillende emissiebronnen en de daarbij behorende uitstoot⁸. Het voordeel van een CO₂-voetafdruk is dat de opgave per activiteit wordt geconcretiseerd zodat doelen, impact en aanpak op dit niveau verder kunnen worden uitgewerkt. Dit geldt voor zowel de CO₂-emissies als energieverbruik.

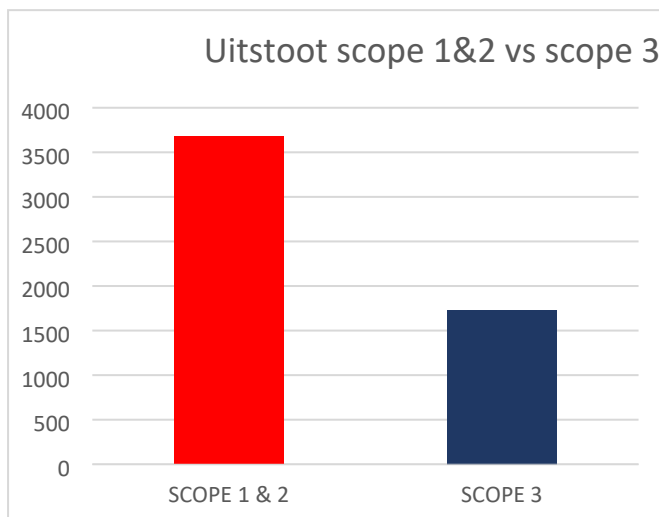
De CO₂-uitstoot wordt bij de CO₂-Prestatieladdermethodiek ingedeeld in drie categorieën:

Scope 1: alle emissies die binnen de organisatie worden uitgestoten door installaties die in eigendom zijn van of gecontroleerd worden door de organisatie. Hierbij kun je denken aan emissies die vrijkomen bij het eigen gasverbruik of door emissies van het in eigen beheer zijnde wagenpark.

Scope 2: de indirecte emissies die samenhangen met de productie van de ingekochte energie, waaronder het verbruik van elektriciteit en de inkoop van warmte (niet zijnde gas)

Scope 3: alle overige (indirecte) emissies als gevolg van de activiteiten van de organisatie die voortkomen uit bronnen die geen eigendom van het bedrijf zijn noch beheerd worden door het bedrijf. Hierbij kun je denken aan de CO₂-uitstoot veroorzaakt door ingehuurde diensten of ingekochte producten, het woon-werkverkeer van medewerkers of al het afval voorkomend uit de activiteiten van de organisatie. Scope 3 wordt verder opgedeeld in een upstream (inkoop) - en een downstream (effect van activiteiten).

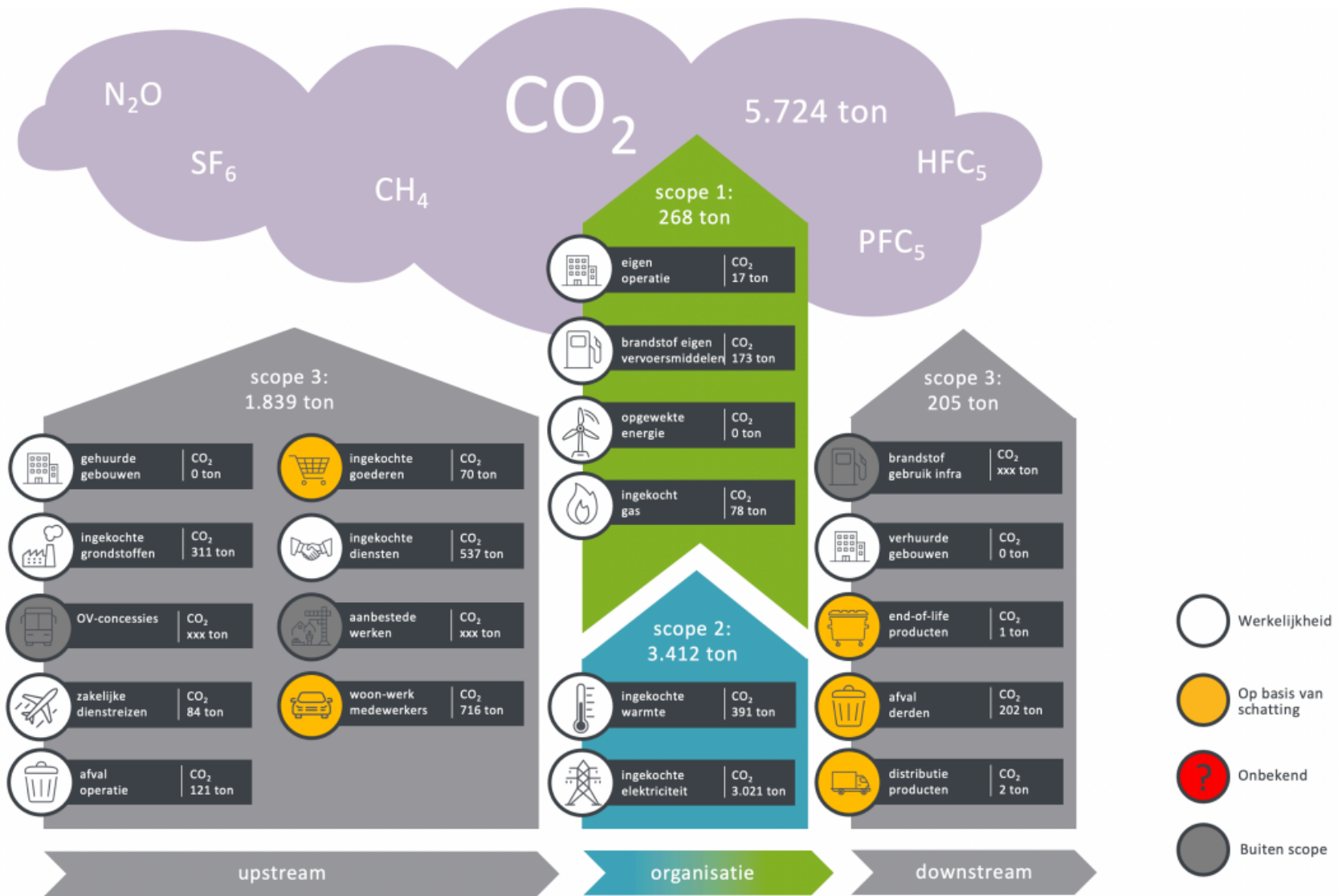
In de figuur op pagina 6 is de voetafdruk van het jaar 2019 van de bedrijfsvoering van provincie Utrecht zichtbaar. De totale uitstoot voor alle scopes bedraagt 4.653 ton CO₂.

Hiervan is het merendeel scope 1&2 zoals blijkt uit naast staande figuur.

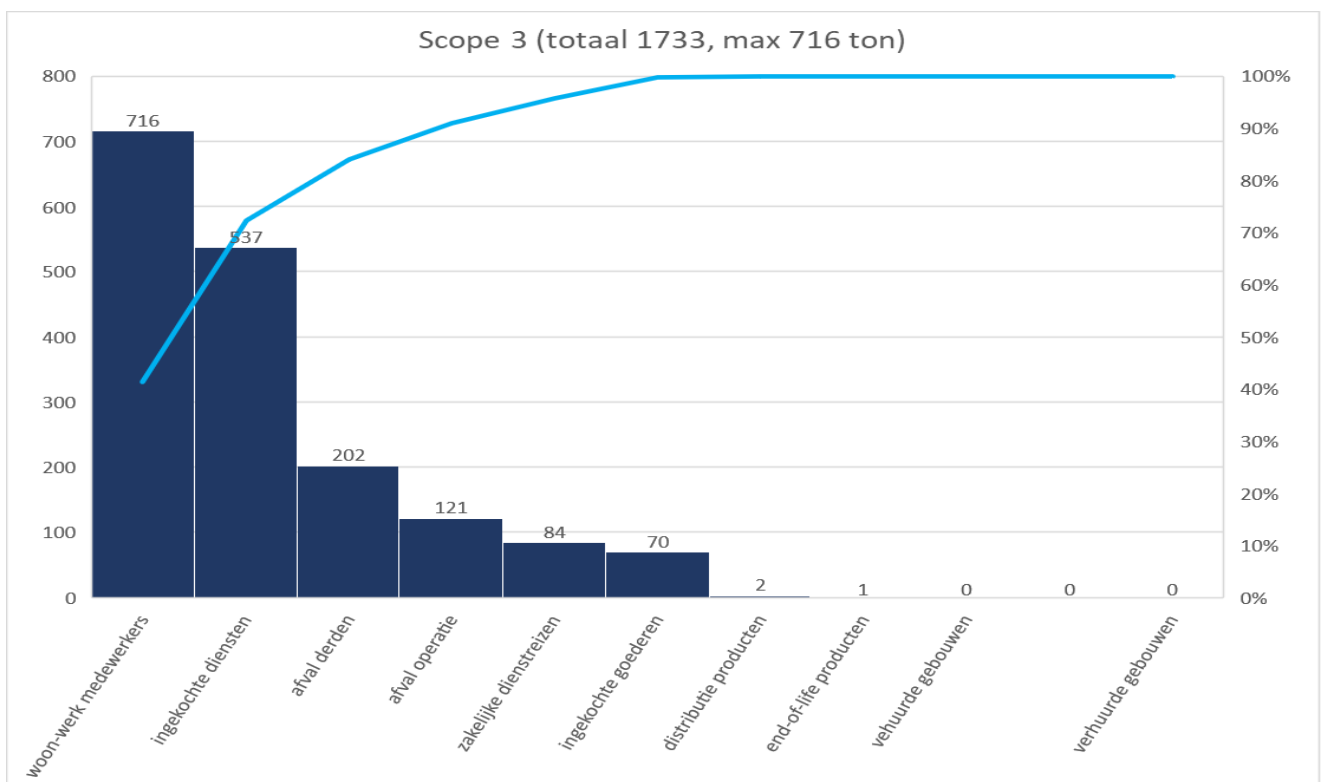
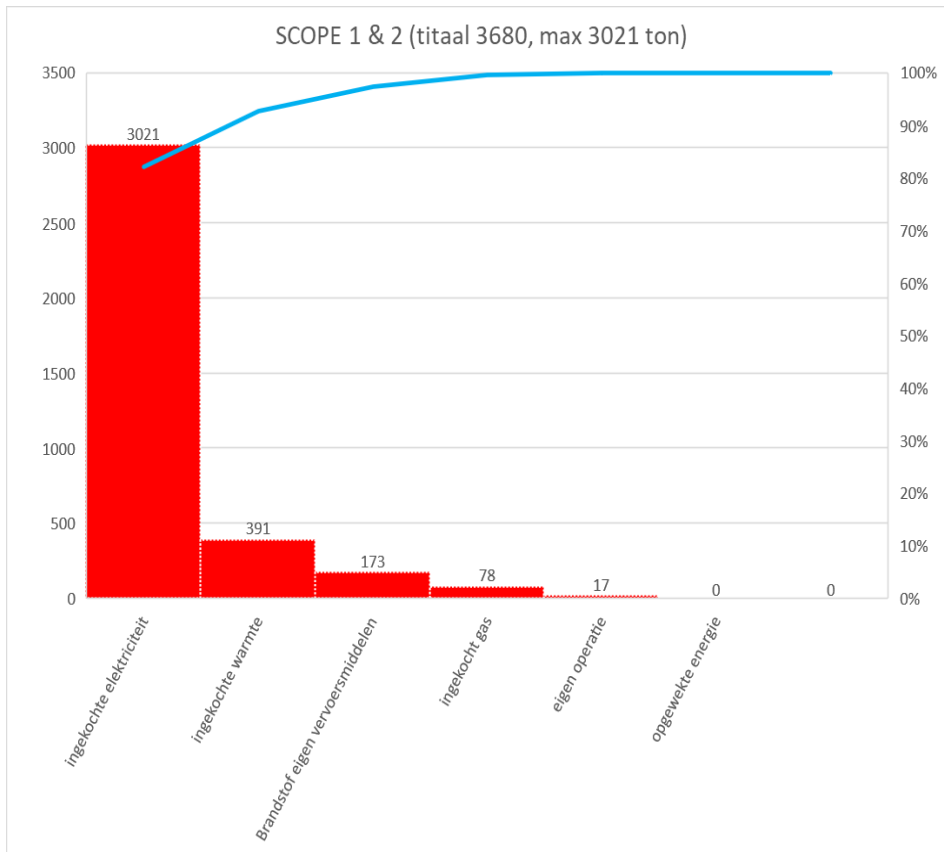
In het rapport wordt een vergelijking gemaakt met Gelderland. Opvallend is het grote verschil in energiegebruik. Verklaring hiervoor is de verbouwing en verduurzaming van het provinciehuis van Gelderland in de periode 2015-2017 en het feit dat Gelderland sinds 2018 werkt aan de reductie van uitstoot van CO₂

⁸ Inzicht in de uitstoot van broeikasgassen, niet zijnde CO₂ (bijvoorbeeld CH₄, N₂O, HFC's, etc.) zijn in overeenstemming met het CO₂-prestatieladderhandboek omgerekend naar CO₂-equivalenten.

CO2-voetafdruk Bedrijfsvoering 2019, Firm of the Future augustus 2021

In onderstaande figuren is voor respectievelijk scope 1&2 en scope 3 aangegeven hoe hoog de CO2 uitstoot is per onderdeel.

Op basis van de figuren kunnen een aantal 'hoofduitstoters' worden aangewezen namelijk:

- Mobiliteit: 973 ton CO₂ (scope 1: 173 , scope 2 en 84 + 716 (up-) +2 (downstream))
- Warmte en energie: 3.412 ton CO₂ (391 + 3.021)

In de figuur is te zien dat warmte en energie verantwoordelijk zijn voor het overgrote deel van de uitstoot van CO₂. De provincie heeft gekozen om alle energie duurzaam in te kopen (windenergie). Energie vanuit wind wordt in principe niet meegerekend bij het opstellen van de voetafdruk. Omdat er geen certificaat kon worden overlegd wat met 100% zekerheid aantoont dat de provincie gebruik maakt van windenergie is ervoor gekozen de uitstoot van CO₂ gekoppeld aan het energieverbruik in de tabel mee te nemen.

CO₂-prestatieladder en de CO₂-routekaart.

Gas, water en elektra dat thuis bij de werknemers wordt verbruikt is niet meegenomen in het rapport. Dit valt niet onder eigenaarschap van de provincie en hoort daarom volgens de CO₂-prestatieladder niet opgenomen te worden. In de CO₂-aanpak van de provincie wordt ervoor gekozen om hier wel naar te kijken zodat inzicht kan ontstaan in het totale verbruik gerelateerd aan de provincie. Vanuit het programma hybride werken wordt hieraan ook aandacht besteed.

In de aanpak van de CO₂-reductie wordt, analoog aan de ambitie voor de provincie Utrecht zoals opgenomen in het uitvoeringsplan energietransitie, ingezet op opwek op eigen assets (gebouwen, wegen etc.). In de CO₂-routekaart voor de provincie wordt er daarom vanuit gegaan dat de voetafdruk pas nul is als de gebruikte energie wordt opgewekt op eigen assets.

3. Werklijnen

Om het doel te bereiken werken we met drie werklijnen: Kennis & informeren, Projecten CO₂-reductie en CO₂-compensatie. In dit hoofdstuk zijn de werklijnen voorzien van activiteiten, het merendeel daarvan moet nog verder worden geconcretiseerd. In het najaar en de winter van 2021/2022 zullen de projecten worden uitgewerkt in een uitvoeringsplan met daarin een menukaart. Projecten die al lopen zijn groen gemarkeerd, wat niet wil zeggen dat de financiering is vastgesteld.

Werklijn 1 kennis en informatie

Hoeveel is de huidige uitstoot en wat veroorzaakt deze? Zonder deze kennis zijn we als het ware blind. We weten niet waarop we sturen, en hoe we moeten sturen. Ambitie is om deze informatie ten minste jaarlijks beschikbaar te hebben zodat het beschikbaar is voor monitoring, sturing en het stimuleren van gedragsverandering. Onderzocht zal worden hoe dat bereikt kan worden en wat daarvan de kosten zijn. Jaarlijks zal in ieder geval de CO₂-voetafdruk worden vastgesteld. Bij het opstellen wordt gebruik gemaakt van de methode van de CO₂-prestatieladder (scope 1, 2 en 3).

Om een stok achter de deur te hebben, naar buiten toe transparant te zijn over de ambitie en om de stand van zaken inzichtelijk te hebben, wordt de provincie gecertificeerd op de CO₂-prestatieladder. Jaarlijks zal aan Provinciale Staten worden gerapporteerd over voortgang en doelrealisatie.

Werklijn 1 gaat ook over meedenken met andere projecten en programma's binnen de provincie en over het meedenken met de medewerkers over hun eigen mogelijkheden om te besparen op CO₂-uitstoot. Gedacht wordt aan het bieden van de mogelijkheid van een 'personal voetafdruk'. De informatie vanuit de monitoring wordt gebruikt worden om bestuur, medewerkers en management bewust te maken van energiegebruik en uitstoot. In deze lijn wordt ook verkend of en hoe met andere organisaties kan worden samengewerkt.

Binnen deze lijn zal worden gewerkt aan:

Monitoring en certificering	
Opstellen van een CO ₂ -voetafdruk en certificering CO ₂ -prestatieladder.	Geraamde kosten jaarlijks PM Uitvoering vanuit de CO ₂ -routekaart.
Data op orde	
Data CO ₂ -voetafdruk beschikbaar maken & wijze van verzamelen standaardiseren. Met als doel monitoring, sturing en gedragsbeïnvloeding.	Geraamde kosten PM Uitvoering vanuit de CO ₂ -routekaart.
Stimuleren en bieden van kennis reductie CO₂	
Bieden van informatie over CO ₂ -uitstoot en mogelijkheden voor reductie in de vorm van een vrijwillig CO ₂ -advies voor projecten, teams en medewerkers.	Geraamde kosten 25.000,- Uitvoering vanuit de CO ₂ -routekaart.
CO₂-reductie provincie medewerkers	
In overleg met medewerkers en teams bedenken op welke manier CO ₂ -reductie kan worden bereikt.	Geraamde kosten: PM Uitvoering vanuit de CO ₂ -routekaart
Samenwerking	
Onderzoeken van de mogelijkheden voor samenwerking met bijvoorbeeld andere provincies, kennisinstellingen en bedrijven zoals IPO, ASR en USP.	Geraamde kosten PM Uitvoering vanuit de CO ₂ -routekaart.

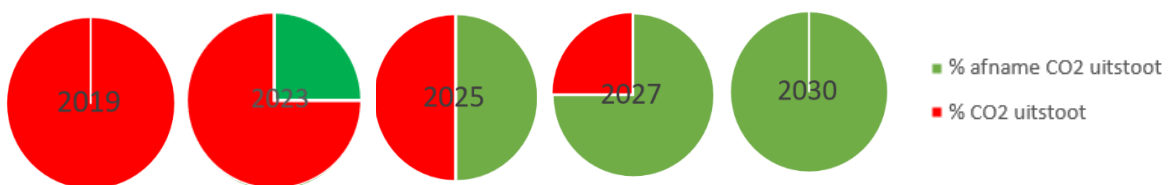
Werklijn 2 projecten CO₂-reductie

Onder deze werklijn vallen alle projecten en activiteiten die direct gericht zijn op de reductie van de CO₂-uitstoot door de provinciale organisatie. Jaarlijks wordt de lijst vernieuwd. Gestart wordt met de aanpak van uitstoot in scope 1 en 2 en de piekbelasters uit scope 3. Specifiek gaat het hiermee om:

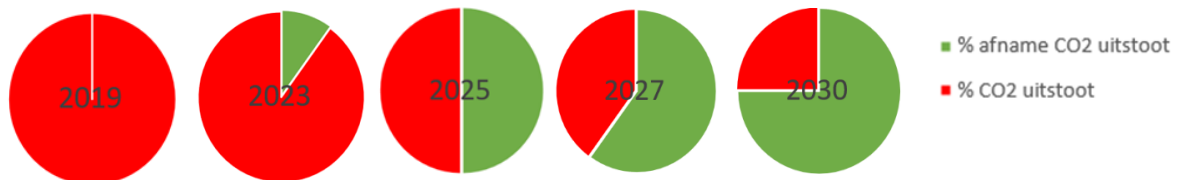
- Energieverbruik op de werklocatie van de provincie en bij medewerkers thuis. Bij de reductie van CO₂-uitstoot door elektriciteit verbruik gaat het om de reductie t.o.v. 2019 door minder gebruik van energie, dan wel door het vervangen van ingekochte groene energie voor zelf opgewekte energie.
- Mobiliteit bestaande uit uitstoot door eigen voertuigen, woon-werkverkeer en inhuur en bezoekers

De resterende zaken (bijvoorbeeld afval) worden vanaf 2022 opgepakt samen met afdelingen en teams. Uitvoering hoeft niet vanuit het programma maar vindt grotendeels plaats in programma's zoals Hybride werken, Energietransitie en Verduurzaming provinciaal vastgoed.

Doel: Scope 1 en 2 reductiedoel CO₂ ten opzichte van 2019⁹:

Scope 3 (inclusief thuiswerken) reductiedoel CO₂ t.o.v. 2019¹⁰

Scope 1 en 2	
Eigen organisatie 2019: 17 ton CO ₂	• In samenwerking met Facilitair opstellen van een plan in 2022. • Kosten: PM.

⁹ In de planning&control cyclus wordt bij beleidsdoel 10.2 (meerjarendoel 4 goede huisvesting en verduurzaming eigen vastgoed) als indicator opgenomen voor scope 1&2: reductie CO₂ uitstoot ten opzichte van 2019 voor 2022: 15%, 2023: 25%, 2024: 35%, 2025 50% en 2030:100%

¹⁰ In de planning&control cyclus wordt bij beleidsdoel 10.2 (meerjarendoel 4 goede huisvesting en verduurzaming eigen vastgoed) als indicator opgenomen voor scope 3: reductie CO₂ uitstoot ten opzichte van 2019 voor 2022: 5%, 2023:10%, 2024:30%, 2025:50% en 2030:75%.

Eigen vervoersmiddelen 2019: 173 ton CO₂ Uitgangspunt is 100% elektrificeren, Opstellen plan waarbij rekening wordt gehouden met de afschrijftijd dan wel de lease contractduur.	• Kosten: PM. Nog geen aanvullende financiering beschikbaar • Uitvoering in overleg met Facilitair en Mobiliteit • Eerste actie: provinciale boot elektrificeren (uitstoot 109 ton)
Ingekocht gas 2019 54 ton CO₂ Het gaat hierbij over gebruik groengas en propaangas in de botenloods, de Meern en Huis ter Heide en Paushuize.	• Botenloods, De Meern en Huis ter Heide: worden opgepakt in 2022 en 2023 vanuit het programma Verduurzaming provinciaal vastgoed (financiering beschikbaar). • Paushuize (relatief weinig), kosten PM - nog geen middelen beschikbaar.
CO₂-uitstoot door thuiswerken 2019: niet opgenomen in de CO₂-voetafdruk. Inschatting is dat het hierbij gaat om 60 tot 100 ton CO₂. Eerste actie: maken van een gedegen inschatting	• Uitvoering vanuit de CO₂-routekaart • Kosten: € 5.000,-
Ingekochte warmte 2013: 391 ton CO₂ Hierbij gaat het over de stadsverwarming waarvan gebruik wordt gemaakt door het Huis voor de provincie en Paushuize.	Uitvoering vanuit programma Verduurzaming vastgoed. NB: voor het Huis voor de provincie (hoogste verbruik) lijkt dit makkelijker dan voor Paushuize.
Ingekochte elektriciteit 2019: 3021 ton CO₂ Veruit de meeste energie is gekoppeld aan het Huis voor de provincie. Bij de reductie gaat het in dit geval daarom om de combinatie van bespaarde energie en zelf opgewekte energie.	• Uitvoering vanuit programma Verduurzaming provinciaal vastgoed. • Eerste grote stap: zonnepanelen op drie locaties en Ledverlichting in 2021-2022 (financiering beschikbaar).
Scope 3	
Mobiliteit 2019: 800 ton CO₂ Hierbij gaat het om woon-werkverkeer en zakelijke dienstreizen.	• Dit onderdeel wordt uitgewerkt onder de vlag van hybride werken. • Kosten: PM. Het streven is budgetneutraliteit.
Klimaatneutraal thuiswerken: inzicht krijgen in de uitstoot, gekoppeld aan thuiswerken en meedenken in oplossingen bijvoorbeeld: energieopwekking op de daken van medewerkers (energiecoöperatie?)	• Wordt op dit moment uitgewerkt binnen hybride werken. • Kosten: PM.

Andere activiteiten in scope 3 (250 ton CO₂ per jaar): voor de activiteiten die hier onder vallen wordt in 2022, samen met de teams en afdelingen, gekeken hoe hierin het beste een reductie van ten minste 55% in 2030 kan worden bereikt.

Werklijn 3 CO₂ compenseren

Voorgesteld wordt om vanaf 2022 de CO₂-uitstoot te compenseren. Hiermee doen we nu iets concreets, maken we communicatief een mooie statement en voelen we zelf de positieve invloed van onze teruggang in CO₂-uitstoot. Voor 2019 zou dit bijvoorbeeld betekenen een bedrag van rond de € 50.000. Jaarlijks kan een ander doel worden aangewezen. Hiervoor zal gebruik worden gemaakt van een doel met een keurmerk, zoals Gold Standard of VCS. Dit zijn twee strenge, internationale keurmerken voor CO₂-reductieprojecten. In het uitvoeringsplan zal worden teruggekomen op de wijze waarop de CO₂-compensatie plaats zal vinden.

CO ₂ compenseren	
Jaarlijks wordt in het voorjaar de CO ₂ -uitstoot van het jaar ervoor financieel gecompenseerd.	Kosten aan de start: ca. € 50.000,- per jaar, en afnemend.

4. Organisatie van de uitvoering

Werklijn 1 en 3 worden uitgevoerd vanuit de CO₂-routekaart Organisatie. De projecten en activiteiten uit werklijn 2 worden (deels) al uitgevoerd in andere projecten en programma's en moeten deels nog verder worden uitgewerkt. In het najaar en de winter van 2021 worden de projecten nader geconcretiseerd en onderzocht of en hoe deze het best kunnen worden gepositioneerd om de doelen te bereiken. Op basis daarvan zal een concreet uitvoeringsplan worden opgesteld en financiering worden aangevraagd voor de uitvoering. Hiervoor wordt een menukaart ontwikkeld waarin per onderdeel wordt aangegeven wat de kosten zijn en wat de opbrengsten zijn. Kosten en opbrengsten niet alleen in financiële zin, maar ook in de zin van bijvoorbeeld gezondheid. Werkplezier en tijdsinvestering.

De inschatting is dat voor de opstart in 2021 tot het vaststellen van een uitgewerkt uitvoeringsplan tussen € 40.000 en € 75.000 nodig is. Deze kosten, en de kosten voor de compensatie van CO₂ in 2022 á € 50.000, worden gedekt vanuit de bestaande budgetten in het Overzicht Overhead, beleidsdoel 10.2 'De provinciale organisatie is daadkrachtig, wendbaar en duurzaam'. Bij het opstellen van het uitvoeringsplan worden de kosten voor de verdere uitvoering in beeld gebracht. Daarbij wordt ook in beeld gebracht wat hiervan al is gefinancierd zoals een deel van de investering in de verduurzaming van het vastgoed (2019: € 1,31 miljoen en in 2021 € 805.000,-).

BIJLAGE 1:

De 17 SDG's van de Verenigde Naties:

SDG 1: Beëindig armoede overal en in al haar vormen

SDG 2: Beëindig honger en promoot duurzame landbouw

SDG 3: Verzeker een goede gezondheidszorg en promoot welvaart voor alle leeftijden

SDG 4: Verzeker gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en bevorder levenslang leren voor iedereen

SDG 5: Bereik gendergelijkheid en empowerment voor alle vrouwen en meisjes

SDG 6: Verzeker toegang tot duurzaam beheer van water en sanitatie voor iedereen

SDG 7: Verzeker toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen

SDG 8: Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen

SDG 9: Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie

SDG 10: Dring ongelijkheid in en tussen landen terug

SDG 11: Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam

SDG 12: Verzeker duurzame consumptie- en productiepatronen

SDG 13: Neem dringend actie om klimaatverandering en haar impact te bestrijden

SDG 14: Behoud en maak duurzaam gebruik van oceanen, de zeeën en maritieme hulpbronnen

SDG 15: Bescherm, herstel en bevorder het duurzaam gebruik van ecosystemen, beheer bossen duurzaam, bestrijd woestijnvorming en landdegradatie en draai terug en roep het verlies aan biodiversiteit een halt toe

SDG 16: Bevorder vreedzame en inclusieve samenlevingen met het oog op duurzame ontwikkeling, verzekert toegang tot justitie voor iedereen en creëer op alle niveaus doeltreffende, verantwoordelijke en open instellingen

SDG 17: Versterk de implementatiemiddelen en revitaliseer het wereldwijd partnerschap voor duurzame ontwikkeling.